

Voortgangsoverleg Landbouwakkoord 20 juni 2023



Tijdstip: 15:00 – 17:00

Locatie: ZZIIN, stadspaleis
Javastraat 26, Den Haag

Agenda voortgangsoverleg

1. Opening 15:00
2. Toelichting van de huidige stand van zaken
3. Vooruitblik proces komende dagen
4. Voortgang inhoudelijke punten
 - a. Zie de tabel met openstaande punten
5. Vervolgafspraken en afsluiting 17:00

Tabel met openstaande punten

	Onderwerp	Vervolgproces	Stand van zaken
1	Nagekomen wijzigingen in passage verplaatsing	Schriftelijk opmerkingen aanleveren, zie bijlage	Geen opmerkingen ontvangen
2	Passage veevoer	Schriftelijk opmerkingen aanleveren, zie bijlage	Geen opmerkingen ontvangen
3	Voorbehoud kabinet over juridische borging in Amvb	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6
4	Tekstuele aanpassingen Bijlage afwegingskader	Opmerkingen schriftelijk aanleveren bij LNV	
5	Bedrijfsopvolging	Bespreking hoofdtafel, voorwerk NAJK en LNV	Agendapunt hoofdtafel 21/6, nog enkele openstaande punten
6	Agro-economische toets <ul style="list-style-type: none"> - Formulering niet stabiel - De inrichting van het adviesorgaan is bestuurlijk bespreekpunt (rijk en provincies of alleen provincies) 	Bespreking hoofdtafel	Overleg formulering loopt, Inrichting adviesorgaan hoofdtafel 21/6
7	Passage over banken	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6 zie bijlage voor aangepaste passage IDL
8	H9 Uitvoering, borging en monitoring	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6
9	Grondgebondenheid / graslandnorm <ul style="list-style-type: none"> - Vrijstelling biologisch 	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6
10	Doelsturing: ASB en differentiatie stoffen en tijdsfad	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6
11	Afroming van dier- en fosfaatrechten	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6
12	Governance	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6
13	Rol van deel 2: sectortafels in het akkoord	Bespreking hoofdtafel	Tekstvoorstel Zie bijlage voor tekstvoorstel
14	Financiering van het akkoord	Bespreking hoofdtafel	Agendapunt hoofdtafel 21/6

	Onderwerp	Trekkers hoofdtafel	Stand van zaken
15	Aanscherpen en verstevigen tekst over doelsturing	IPO doet suggesties	Nog niet ontvangen

16	Beschikbaarheid van zoetwater voor de kustprovincies	IPO en LNV	Nog niet ontvangen
17	Mest: De vraagkant van mest	Peter Munters en Mark Hovenaars	Nog niet ontvangen
18	Relatie NPLG en LBA en financiële toezeggingen in deze tekst	NAJK, LNV en IPO	Zie bijlage voor tekstvoorstel
19	Markt en keten: Wettelijke standaarden en bovenwettelijke standaarden	FNLI, CBL en LNV	Afgerond, kleine verduidelijking in de tekst
20	Vezelgewassen	NAJK LNV	Zie bijlage voor tekstvoorstel
21	Groenblauwe dooradering	NAJK, LNL	Afgerond, ambitie landschapselementen buiten de tabel gezet
22	Omvang kalverhouderij irt omvang melkveehouderij	NAJK, LNV, LTO, Biohuis	Afgerond, zinsnede toegevoegd tav jonge boeren
23	Landbouw Effect Rapportage (LER)	LNV, LTO, Biohuis en NAJK	Zie bijlage voor tekstvoorstel PM

Dag allen,

In aanvulling op de mail van Chris van gisteren hierbij de praktische informatie en de takenlijst voor volgende week.

Dinsdag 20 juni

Voortgangsoverleg Landbouwakkoord
15:00 – 17:00
ZINN Stadspaleis (Javastraat 26, Den Haag)
Parkeergelegenheid in de buurt bij het 1813 plein

Woensdag 21 juni

Hoofdtafel Landbouwakkoord
10:00 – 19:00
Villa Ockenburgh (Monsterseweg 4, Den Haag)

Onderstaand vinden jullie de lijst met de openstaande bespreekpunten, welke op de hoofdtafel van woensdag terugkomen. Vanuit het secretariaat streven wij ernaar dat de punten uit de tweede tabel bilateraal opgelost worden voor de hoofdtafel van woensdag.

Besluitvorming hierover zal ten alle tijden plaatsvinden op de hoofdtafel. De actiehouders vanuit het secretariaat zijn hierbij vermeld.

De twee aangepaste passages die we woensdag hebben uitgedeeld, zijn in de deze mail bijgesloten. We ontvangen hier graag **uiterlijk maandag** schriftelijke reactie op.

Plenair

Onderwerp	Vervolgproces
Nagekomen wijzigingen in passage verplaatsing	Schriftelijk opmerkingen aanleveren, zie bijlage
Passage veevoer	Schriftelijk opmerkingen aanleveren, zie bijlage
Voorbehoud kabinet over juridische borging in Amvb	Bespreking hoofdtafel
Tekstuele aanpassingen Bijlage afwegingskader	Opmerkingen schriftelijk aanleveren bij LNV
Bedrijfsopvolging	Bespreking hoofdtafel, voorwerk NAJK en LNV
Agro-economische toets <ul style="list-style-type: none">- Formulering niet stabiel- De inrichting van het adviesorgaan is bestuurlijk bespreekpunt (rijk en provincies of alleen provincies)	Bespreking hoofdtafel
Passage over banken	Bespreking hoofdtafel
H9 Uitvoering, borging en monitoring	Bespreking hoofdtafel
Grondgebondenheid / graslandnorm <ul style="list-style-type: none">- Vrijstelling biologisch	Bespreking hoofdtafel
Doelsturing: ASB en differentiatie stoffen en tijdspad	Bespreking hoofdtafel
Afoming van dier- en fosfaatrechten	Bespreking hoofdtafel
Governance	Bespreking hoofdtafel
Rol van deel 2: sectortafels in het akkoord	Bespreking hoofdtafel
Financiering van het akkoord	Bespreking hoofdtafel

Bilateraal, daarna volgt plenaire besluitvorming hoofdtafel

Onderwerp	Trekkers hoofdtafel	Contactpersoon secretariaat (namen zijn verwijderd voor openbaarmaking)
Aanscherpen en verstevigen tekst over doelsturing	IPO doet suggesties	
Beschikbaarheid van zoetwater voor de kustprovincies	IPO en LNV	
Mest: De vraagkant van mest	LNV en IPO	
Relatie NPLG en LBA en financiële toezeggingen in deze tekst	NAJK, LNV en IPO	
Markt en keten: Wettelijke standaarden en bovenwettelijke standaarden	FNLI, CBL en LNV	
Vezelgewassen	NAJK	
Groenblauwe dooradering	NAJK, LNL	
Omvang kalverhouderij irt omvang melkveehouderij	NAJK, LNV, LTO, Biohuis	
Landbouw Effect Rapportage (LER)	LNV, LTO, Biohuis en NAJK	

Hartelijke groet,

Bijlage hoofdtabel 20 juni 2023 – openstaande punten met tekstvoorstel

Punt 7: IDL aanpassing H4 – nieuwe tekst:

- ✓ Het ministerie van LNV stelt €140 mln. beschikbaar voor het Investeringsfonds Duurzame Landbouw (IDL). Banken zijn bereid om ook een substantiële bijdrage aan het IDL te leveren in de vorm van cofinancieringen. Deze financiering wordt verstrekt in de gangbare verhouding van risicokapitaal door de overheid en kan oplopen tot €670 mln. in 2030. Agrarische bedrijven die niet volledig door marktpartijen financierbaar zijn, hebben hierdoor een mogelijkheid om alsnog in aanmerking te komen voor financiering en de transitie in te zetten. **Met name de agrarische bedrijven die willen omschakelen en/of innoveren zijn geholpen met kredietverstrekking via het IDL.** De verhoging van het IDL in overleg met het ministerie van FIN is verheugend en versterkt ons gevoel dat dit een effectieve route is. Wij zien de verhoging met € 140 mln. dan ook als een goede eerste stap en vertrouwen erop dat richting 2030 verdere verhoging aanstaande is bij gebleken effectiviteit.
- ✓ Ook voor deze leningen geldt dat de banken bereid zijn om een extra bijdrage te leveren om agrarische ondernemers te ondersteunen met persoonlijke begeleiding, advies en vergelijkbare maatwerkfinancieringsoplossingen als genoemd bij ad 1). Banken verkennen in welke mate de flexibiliteit generiek ingezet kan worden als onderdeel van de regeling, zoals bij andere publiek-private financieringsinstrumenten.
- ✓ Samen met het ministerie LNV zetten banken zich in om het IDL te verruimen ter ondersteuning van het landbouwakkoord zodat het aanvraagproces versnelt, het toepassingsbereik vergroot en een groter volume en aantal investeringsplannen financierbaar zijn. In aanloop naar de beoordeling van een investeringsplan bieden banken hulp aan hun klanten om het verdienmodel te beoordelen. Het Nationaal Groenfonds blijft de voortgang, benutting en het effect van IDL jaarlijks monitoren via het Jaarverslag.

Voor de banken is dit een fors pakket aan extra financiële maatregelen. Agrarische bedrijven zijn het meest geholpen met effectieve inzet van dit pakket onder 1) en 2), dat ziet op de eigenlijke rol van banken.

Punt 13: Inleiding sectortafel deel (laatste alinea)

De belangrijkste afspraken staan hieronder in het tweede deel van het Landbouwakkoord. Daarbij geldt: de generieke afspraken zoals hierboven beschreven, vormen het kader waarbinnen sectorale afspraken voor de sectoren tot uitvoering kunnen komen.

De complete eindproducten van de sectortafels vormen integrale bijlagen bij dit akkoord en kunnen zo niet alleen ter informatie maar ook ter inspiratie dienen.

Punt 18: NPLG tekst toegevoegd aan H7

De keuzes krijgen uiteindelijk vorm in gebieden, waar rekening gehouden wordt met regionale verschillen in opgave, bodem- en watersysteem en agrarische structuur. Provincies richten hiervoor gebiedsprocessen in die in afstemming met gebiedspartners leiden tot gebiedsprogramma's. Deze gebiedsprogramma's brengen in beeld welke maatregelen, instrumenten en middelen nodig zijn om

de doelen in het gebied te behalen. Het NPLG stelt rechtstreeks kaders voor het gebiedsproces. De inzet van de agrarische sector is onmisbaar voor het behalen van ecologische doelen en voor een landelijk gebied. Daarom moeten instrumenten in het Landbouwakkoord ook onderdeel worden de gebiedsprogramma's.

Het akkoord beschrijft de manier waarop de landbouwsector zijn bijdrage gaat leveren aan de grote opgaven van natuurherstel, water en klimaat. NPLG, Landbouwakkoord en gebiedsprogramma's leiden daarmee in samenhang tot het bereiken van de ecologische, economische en maatschappelijke doelen.

Punt 20: Vezelgewassen H7

Er zijn binnen de EU regelgeving mogelijkheden en voorwaarden gesteld over uitwisselbaarheid van de Effort Sharing Regulation (ESR) en de Land Use, Land Use Change and Forestry Regulation (LULUCF). Over deze mogelijkheden tot uitwisseling vindt binnen de spelregels overleg plaats tussen sectorpartijen en LNV. Hierover worden eind 2023 afspraken gemaakt.

In de huidige wijziging van de LULUCF-verordening is het voorstel om vanaf 2035 de landbouwsector en de LULUCF samen te voegen tot The Agriculture, Forestry and Other Land Use (AFOLU), niet gerealiseerd. In 2024 komt de Commissie met een impact-analyse en naar verwachting met een nieuw voorstel voor een AFOLU beleidspijler. Het kabinet staat hier in beginsel positief tegenover. Naar verwachting komt er een EU doel met bijbehorende nationale doelstellingen per lidstaat. Ter voorbereiding heeft LNV de WUR de opdracht gegeven om te onderzoeken wat een eventuele bijdrage kan zijn van een EU doel in 2025. Dit onderzoek wordt in Q3 2023 afgerond. LNV zal aan de hand van de resultaten van dit onderzoek met sectorpartijen in gesprek gaan over de Nederlandse inzet in de EU. Om de klimaatambities uit het landbouwakkoord te realiseren zet de landbouw stappen door de uitstoot van broeikasgassen te reduceren en door in landgebruik koolstof (CO₂) vast te leggen. Verder vervult de landbouw een relevante rol in de energietransitie door hernieuwbare energie op te wekken en door om te schakelen naar duurzame brandstoffen voor tractoren en mobiele werktuigen. De overheid faciliteert de energietransitie met het Klimaatfonds. Aanvragen tot middelen voor toepassing in de landbouw lopen mee in de besluitvorming over de inzet van middelen uit het Klimaatfonds. Voorstellen die passen binnen de kaders van het fonds en een positief oordeel hebben van PBL komen in aanmerking. Hierover zal in voorjaar 2024 worden besloten.

Punt 23: Landbouw effectrapportage H4 (zoetwater) PM

Passage veevoer

Toeleverende partijen

Veevoer speelt een belangrijke rol bij de verduurzaming van de dierlijke productieketens, zowel bij de productie van vlees, zuivel en eieren op het boerenbedrijf als bij het maken van het diervoeder zelf. We verwachten aanmerkelijke duurzaamheidswinst op de vlakken van People en Planet te kunnen boeken bij een deels andere herkomst en samenstelling. Omdat een goede Profit voor de boer als afnemer van veevoer randvoorwaardelijk is voor het welslagen is belangrijk dat in de gehele keten afspraken worden gemaakt over verduurzaming van veevoer (zie hierna project Duurzaam Diervoeder).

De inzet is om CO₂-emissie reducties van meer dan 30% in 2030 (ten opzichte van 2012) te realiseren en het vergroten van het gebruik van grondstoffen die niet in concurrentie met humane voedingsmiddelen zijn, de zogenaamde reststromen. We streven naar 70% van deze reststromen inclusief bijproducten voor veevoeder in 2030. In de komende jaren zal ook sprake zijn van een sterke heroriëntatie op het gebruik van grondstoffen met een Europese herkomst (minstens 80% in 2030) en vanzelfsprekend zal – in lijn met Europese afspraken – geen sprake meer zijn van grondstoffen waarbij ontbossing een rol speelt. Nederland zet er ook op in deze lijn in Europees verband actief te bevorderen in de wetenschap dat deze integraal aansluit op de gezamenlijke Europese inzet voor een gezamenlijke 'Green Deal' voor een duurzamer Europa. Waarbij we ook een aanpak formuleren over optimale verwaarding van het reststroomgebruik om ongewenste concurrentie tegen te gaan.

De bovenstaande percentages zijn streefwaarden en krijgen op korte termijn een precieze vertaling in concrete doelen voor de verduurzaming van diervoeder in het project Duurzaam Diervoeder van Nevedi, waarin samen met partners uit de veevoederketen invulling wordt gegeven aan concrete stappen en timing. De basis wordt een nulmeting die in 2023 zal worden uitgevoerd.

Kwadrantenmodel: Partijen van het landbouwakkoord ondersteunen het uitgangspunt dat zorgvuldig gebruik van bestaande bouwkavels noodzakelijk is voor een toekomstbestendige landbouw. Dat kan door bestaande bouwkavels deels in te zetten voor verplaatsing, waar dat past binnen de gebiedsopgaven. Alle overheden en sectorpartijen vinden dat het kwadrantenmodel waarbij combinaties van bedrijfsopgaven en gebiedsopgaven samen komen een goede basis biedt, die wel vraagt om verdere uitwerking en om maatwerk of differentiatie per gebied. Voor Q1 2024 werken we de mogelijkheden gezamenlijk verder uit hoe we het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium kunnen gebruiken om het kwadrantenmodel samen vorm te geven. Hierbij worden de betreffende Europese staatssteunkaders in acht genomen. Dat betekent bijvoorbeeld dat op productielocaties die onder de Lbv of de Lbv-plus zijn beëindigd, geen veehouderijactiviteiten meer worden gestart. Daarnaast onderzoeken we binnen deze verkenning de toepasbaarheid van het kwadrantenmodel voor alle sectoren in de landbouw, inclusief plantaardige teelten.

sVerplaatsers: Voor het slagen van gebiedsprocessen is het essentieel dat regionale overheden en de Rijksoverheid gronden (en ook gebouwen) van verplaatsende of stoppende bedrijven kunnen kopen en inzetten ten behoeve van bedrijven die moeten extensiveren of hun bedrijfsvoering op andere wijze gaan inrichten. Het verplaatsen van bedrijven t.b.v. de transitie van het landelijk gebied wordt actief ondersteund vanuit de overheid, omdat sommige toekomstgerichte bedrijven, kijkend naar aspecten als milieu en leefomgeving, op dit moment op een ongeschikte plek zitten. Mede in dit licht wordt op dit moment een verplaatsingsregeling uitgewerkt. Voor deze regeling wordt voorsnog voor de doelgroep uitgegaan van locaties die vallen onder de aanpak piekbelasting.

Om dit mogelijk te maken bieden regionale overheden in ~~haar~~ hun omgevingsbeleid de mogelijkheid voor maatwerk, flexibiliteit, ondersteuning en actief meedenken in het vinden en planologisch bestemmen van een geschikte locatie en het meenemen van je bestemming, met als uitgangspunten dat de milieudruk op de vertreklocaties significant afneemt en op inplaatsingslocaties de activiteiten binnen natuur- en andere omgevingsdoelen mogelijk zijn. Hierbij kan het ook een optie zijn om binnen de eigen veldkavel het bouwblok te verplaatsen naar een eigen veldkavel, mits de activiteiten aldaar mogelijk zijn binnen natuur- en andere omgevingsdoelen en het past binnen het bestemmingsplan.